EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

VÄLIAIKAINEN
2006/2056(INI)

29.3.2006

MIETINTÖLUONNOS

kolmansien maiden kansalaisten kotouttamista Euroopan unionissa koskevasta strategiasta ja välineistä
(2006/2056(INI))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Stavros Lambrinidis

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

PERUSTELUT.....7

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

kolmansien maiden kansalaisten kotouttamista Euroopan unionissa koskevasta strategiasta ja välineistä (2006/2056(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon komission tiedonannon "Yhteinen toimintasuunnitelma kotouttamiselle. Puitteet kolmansien maiden kansalaisten kotouttamiselle Euroopan unionissa" (KOM(2005)0389),

– ottaa huomioon perustamissopimuksen 13 artiklan,

– ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen, jolla annetaan yhteisölle toimivalta ja vastuu maahanmuuton ja turvapaikka-asioiden alalla, sekä kyseisen perustamissopimuksen 63 artiklan 3 kohdan a alakohdan,

– ottaa huomioon 15. ja 16. lokakuuta 1999 pidetyn Tampereen Eurooppa-neuvoston, 14. ja 15. joulukuuta 2001 pidetyn Laekenin Eurooppa-neuvoston, 21. ja 22. kesäkuuta 2002 pidetyn Sevillan Eurooppa-neuvoston ja 19. ja 20. kesäkuuta 2003 pidetyn Thessalonikin Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät,

– ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston 4. marraskuuta 2004 hyväksymän Haagin ohjelman, jossa asetettiin vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella vuosina 2005–2010 toteutettavat tavoitteet,

– ottaa huomioon Groningenissa 9. marraskuuta 2004 pidetyn kotouttamispolitiikasta vastaavien ministereiden ensimmäisen epävirallisen ministerikokouksen,

– ottaa huomioon Euroopan unionin neuvoston 19. marraskuuta 2004 hyväksymät kotouttamista koskevat yhteiset perusperiaatteet[1],

– ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 18, 20, 21 ja 22 artiklan,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 45 artiklan,

– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön ja ulkoasiainvaliokunnan, kehitysyhteistyövaliokunnan, työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan sekä naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan lausunnot (A6-0000/2006),

A. ottaa huomioon, että EU:ssa on arviolta 40 miljoonaa ulkomaalaissyntyistä kansalaista ja heidän jälkeläisiään miljoonia enemmän, että tämä kasvava väestö on erittäin moninaista mutta sen kohtaamat ongelmat samankaltaisia: sen työvoimaosuus on paljon keskimääräistä alhaisempi ja koulumenestys selvästi heikompaa, että nämä kansalaiset joutuvat syrjityiksi asioidessaan julkisissa ja yksityisissä laitoksissa ja että he ovat poliittisesti aliedustettuja kaikilla hallintotasoilla jäsenvaltioiden poliittiset puolueet ja Euroopan unionin toimielimet mukaan luettuina,

[1] Asiakirja 14615/04, 19. marraskuuta 2004.

B. katsoo, että näitä yli 40:tä miljoonaa ulkomaalaissyntyistä kansalaista voidaan pitää EU:n 26:ntena ja viidenneksi suurimpana jäsenvaltiona ja että EU:n pitäisi sitoutua tämän väestön kotouttamista koskeviin pyrkimyksiin ja toimiin yhtä voimakkaasti kuin liittymistä valmistelevien maiden EU-jäsenyyteen; unioni on kuitenkin sitonut huolestuttavan vähän resursseja selviytyäkseen tästä kotouttamishaasteesta, jossa epäonnistuminen heikentäisi EU:ta sosiaalisesti, taloudellisesti ja poliittisesti,

C. katsoo, että Euroopan unionin sitoutumista kotouttamiseen on pitkään rajoittanut yleinen ajattelutapa, jonka mukaan "kotouttaminen on paikallista"; todellisuudessa kotouttamisella on globaaleja vaikutuksia – varsinkin kun se epäonnistuu,

D. katsoo, että onnistunut kotouttaminen vahvistaa unionin taloutta maailmanlaajuisessa kilpailussa, että unioni houkuttelee EU:n talouksien tarvitsemia työntekijöitä ja yrittäjiä sekä tutkijoita ja kouluttajia, jotka ovat sen innovaatiokyvyn perusta, että EU:n kaupungeista tulee turvallisempia ja yhteisöistä vahvempia, että muukalaisvastaiset suuntaukset vähenevät ja yleisten perusoikeuksien kunnioittaminen tehostuu ja EU:n kansainvälinen asema vahvistuu,

E. katsoo, että paikallisilla, alueellisilla ja kansallisilla viranomaisilla pitäisi olla kykyä ja varoja päättää konkreettisista kotouttamistoimenpiteistä ja panna niitä täytäntöön; jäsenvaltioiden ja koko unionin on kuitenkin tarmokkaasti kehitettävä kotouttamisstrategioita ja valvottava näiden kotouttamistoimenpiteiden tehokkuutta ja tuloksia sekä samalla varmistettava koko unionin edun mukaisten kotouttamisstrategioiden toteuttaminen,

F. katsoo, että kotouttaminen on "kaksisuuntainen prosessi": se edellyttää EU:n kansalaisten halua hyväksyä ja kotouttaa maahanmuuttajat ja siihen sisältyy toimia, joilla vaikutetaan sekä maahanmuuttajien että vastaanottavien yhteiskuntien käyttäytymiseen kaikilla asiaan liittyvillä tasoilla ja valjastetaan molempien osapuolten resursseja toimien toteuttamiseen,

G. katsoo, että EU:n toimintaa ohjaavilla painopisteillä on:

- parannettava maahanmuuttajien työllisyysnäkymiä ja kavennettava työllisyyseroa syntyperäisiin kansalaisiin nähden,

- parannettava maahanmuuttajien ja heidän jälkeläistensä koulutus- ja kielenoppimismahdollisuuksia, jotta he lopulta saavuttavat syntyperäisten kansalaisten tason

- lisättävä maahanmuuttajien poliittista kasvatusta, kansalaiskasvatusta, osallistumista ja edustusta kaikilla asiaankuuluvilla hallinnonaloilla, kansalaisyhteiskunnassa ja päätöksenteossa,

- torjuttava maahanmuuttajiin kohdistuvaa rasismia, muukalaisvihaa ja syrjintää etenkin työpaikoilla, kouluissa, asumisessa, julkisissa palveluissa, tiedotusvälineissä ja politiikassa sekä lisättävä molemminpuolista kunnioitusta ja ymmärtämystä keskinäisiä yhtäläisyyksiä ja eroja kohtaan,

H. katsoo, että onnistuneiden kotouttamistoimien ja laillista maahanmuuttoa koskevan unionitason politiikan vahvistamisen välillä on selkeä yhteys,

1. kehottaa komissiota varmistamaan kotouttamiseen liittyvien nykyisten direktiivien tehokkaan täytäntöönpanon;

2. pitää myönteisenä komission ehdotusta perustaa kaudeksi 2007–2013 kolmansien maiden kansalaisten kotouttamista koskeva eurooppalainen rahasto ja katsoo, että vuosittain on määrättävä ensisijaiset toimet varojen jakamiseksi siten, että niitä kohdennetaan kunakin vuonna johonkin keskeiseen erityisalaan, kuten työllistämiseen, kieltenoppimiseen, asumiseen, naisiin ja poliittiseen osallistumiseen sekä kansalaisosallistumiseen;

3. pitää myönteisenä komission ehdotusta tukea vuotuista kotouttamisfoorumia;

4. kehottaa komissiota selkeyttämään, kehittämään ja koordinoimaan pääosastoille kuuluvia kotouttamistehtäviä myös käynnistämällä uudelleen pääosastojen välisen kotouttamista käsittelevän työryhmän ja tukemalla sitä sekä rajaamalla tarkasti kunkin pääosaston kotouttamiseen liittyvät vastuualueet; kehottaa lisäksi toteuttamaan toimia uuden kotouttamisrahaston ja Euroopan sosiaalirahaston keskinäisen täydentävyyden edistämiseksi;

5. kehottaa komissiota perustamaan uskonnollisista johtajista, asiantuntijoista, maahanmuuttajista ja muista osapuolista koostuvan pysyvän kontaktiryhmän opastamaan komissiota kaikissa kotouttamiseen liittyvistä toimissa;

6. kehottaa komissiota perustamaan tiukat seurantamekanismit eri jäsenvaltioiden kotouttamisohjelmien arvioimiseksi myös riippumattomien asiantuntijoiden avulla sekä laatimaan puolivuosittain maahanmuuttoa ja kotouttamista koskevan täsmällisen ja tarkoituksenmukaisen kertomuksen;

7. kehottaa komissiota lisäämään tutkimusta ja tutkimusaloitteita, joiden tavoitteena on ymmärtää kotouttamisen toimintamekanismeja ja kehittää määrätietoisesti tehokkaita toimia parhaiden käytäntöjen levittämiseksi yhdessä jäsenvaltioiden ja paikallisviranomaisten kanssa niin ehdotetun Internet-sivuston kuin mahdollisimman monien muidenkin mielekkäiden keinojen avulla;

8. korostaa, että Euroopan unionin toimielinten henkilöstörakenteessa ja jäsenvaltioiden julkishallinnon rakenteessa on tärkeää ottaa huomioon unionin väestörakenne;

9. kehottaa neuvostoa käyttämään "siirtymäväylälauseketta" (passerelle clause) perustamissopimuksen 67 artiklan 2 kohdan toisen luetelmakohdan mukaisesti taatakseen parlamentille kotouttamista ja laillista maahanmuuttoa koskevat yhteispäätösvaltuudet ja määräenemmistöpäätökset neuvostossa;

10. kehottaa neuvostoa vakinaistamaan puheenjohtajavaltio Alankomaiden Groningenissa marraskuussa 2004 käynnistämät, kotouttamisesta vastaavien ministereiden vuosikokoukset;

11. kehottaa neuvostoa harkitsemaan uudelleen komission ehdotusta avoimen koordinointimenetelmän soveltamisesta kotouttamispolitiikkaan; kehottaa tässä yhteydessä Euroopan parlamenttia osallistumaan menettelyyn täysimääräisesti;

12. kehottaa neuvostoa laatimaan laillista maahanmuuttoa koskevan kattavan ja kaukonäköisen puitedirektiivin;

13. kehottaa jäsenvaltioita antamaan vastuun maahanmuuttajien kotouttamistoimien valvonnasta vain yhdelle ministerille, varmistamaan toimien valtavirtaistamisen eri elimissä kautta linjan kaikilla hallintotasoilla sekä harkitsemaan kotouttamisasioista vastaavan valtuutetun tai kotouttamisasiamiehen nimittämistä kuhunkin maahan koordinoimaan toimien täytäntöönpanoa, levittämään tietoa maahanmuuttajille, käsittelemään maahanmuuttajien kanteita ja toteuttamaan toimia ongelmien ratkaisemiseksi;

14. kehottaa jokaista jäsenvaltiota tarkastamaan kaikki ne eri hallintotasoilla toimivat valtion virastot, joiden vastuulla on (tai pitäisi olla) maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyviä tehtäviä;

15. kehottaa jäsenvaltioita edistämään maahanmuuttajien osallistumista politiikkaan ja torjumaan heidän poliittista ja yhteiskunnallista eristymistään muun muassa selvittämällä keinoja myöntää pitkään oleskelleille maahanmuuttajille äänioikeus paikallis- ja kunnallisvaaleissa;

16. kehottaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön avoimia, inhimillisiä, nopeita ja järkeviä menettelyjä pitkään oleskelleen henkilön aseman ja kansalaisoikeuksien myöntämiseksi pitkään oleskelleille maahanmuuttajille ja heidän lapsilleen varsinkin silloin, kun lapset ovat syntyneet jossakin EU:n jäsenvaltiossa;

17. kehottaa poliittisia puolueita, ammattiyhdistyksiä ja jäsenvaltioiden koko kansalaisyhteiskuntaa ottamaan maahanmuuttajat täysivaltaisiksi jäseniksi järjestelmänsä kaikilla tasoilla;

18. kehottaa jäsenvaltioita vahvistamaan syrjinnän ja rasismin vastaista lainsäädäntöä ja valvomaan nykyisen lainsäädännön noudattamista sekä noudattamaan asianmukaista maahanmuuttajien mahdollisuuksia edistävää lainsäädäntöä koulutuksen ja työllisyyden aloilla;

19. korostaa, että on tärkeää luoda kattava kehys Euroopan yhteiskunnan kansalaisuudelle (civic citizenship) yhteistyössä Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission kanssa;

20. korostaa, että on tärkeää järjestää vuosittain kotouttamista koskevia kuulemisia, joihin osallistuvat Euroopan parlamentti ja kansalliset kansanedustuslaitokset;

21. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komissiolle, neuvostolle ja jäsenvaltioille.

PERUSTELUT

I. Johdanto

Pitäisikö EU:n vastaanottaa enemmän maahanmuuttajia, ja jos pitäisi, niin kuinka paljon? Näistä kysymyksistä käydään oikeutetusti jatkuvaa julkista keskustelua monissa jäsenvaltioissa. Uusimman tutkimuksen mukaan järkevästi hallinnoitu jatkuva maahanmuutto tuo mukanaan huomattavaa taloudellista ja yhteiskunnallista hyötyä. Monissa maahanmuutto aiheuttaa kuitenkin yhä useammin myös levottomuutta ja epävarmuutta.

Sitä vastoin pystymme vastaamaan selvästi kysymykseen niiden maahanmuuttajien kotouttamisesta, jotka jo asuvat ja työskentelevät keskuudessamme meitä vahingoittamatta ja elämänlaatuamme parantaen. Heistä on tultava eurooppalaisen yhteiskunnan täysivaltaisia jäseniä, jotka lopulta saavat kansalaisuuden. Kaikki muut vaihtoehdot merkitsisivät, että unioni hyväksyy perusarvojemme vastaisen yhteiskunnan kahtiajaon.

Tämän mietinnön innoittajana on vakaa käsitys siitä, että kotouttaminen on yhtä merkittävä kysymys kuin EU:n onnistunut laajentuminen tai kansainvälinen naisasialiike. Unioni on suhtautunut hyvin välinpitämättömästi näin merkittävään haasteeseen. Sen sijaan että eurooppalaiset yhteiskunnat kotouttaisivat maahanmuuttajat tuloksekkaasti kouluihin, työpaikoille ja poliittisiin järjestelmiin, ne ovat monessa suhteessa luisumassa hajoamistilaan.

Silti unioni on sitonut huolestuttavan vähän resursseja yrittäessään selvitä tästä kotouttamishaasteesta, jossa epäonnistuminen heikentäisi EU:ta sosiaalisesti, taloudellisesti ja poliittisesti.

Vaikka Eurooppa-neuvosto painotti Tampereella vuonna 1999 sitoutuvansa maahanmuuttajien kotouttamiseen ja vahvisti päätöksensä Thessalonikisssa vuonna 2003, todellisuus ei ole vastannut odotuksia.

Jos kotouttamisen epäonnistuminen synnyttääkin lukemattomia ongelmia, sen onnistuminen lujittaa EU:ta ratkaisevilla tavoilla: kotouttamista koskevat yhteiset saavutuksemme vahvistavat unionin taloutta maailmanlaajuisessa kilpailussa. Unioni houkuttelee talouksiemme tarvitsemia työntekijöitä ja yrittäjiä sekä tutkijoita ja opiskelijoita, jotka ovat innovaatiokykymme perusta. Kaupungeistamme tulee turvallisempia ja yhteisömme vahvistuvat. Kotouttamisesta on jopa BKT:n kasvua, vahvempia eläkejärjestelmiä ja levottomuuksien vähenemistä kauaskantoisempiakin etuja. Euroopan maahanmuuttajat voivat luoda unionille yhteyden globaalistuvaan maailmaan parantamalla kaupankäyntinäkymiämme, tihentämällä sosiaalisia verkostoja ja vahvistamalla unionin johtoasemaa globaalina vaikuttajana, joka kykenee ylittämään kulttuuriset ja uskonnolliset erot.

Unioni on ennenkin reagoinut maahanmuuttajien kotouttamista koskevaan haasteeseen. Itse asiassa Euroopan unioni on todistettavasti historian menestynein maahanmuuttajien kotouttamishanke. Vielä neljännesvuosisata sitten useimmat Euroopan yhteisössä elävät maahanmuuttajat olivat eteläeurooppalaisia. Nykyisin Etelä-Eurooppa on menestyvä osa unionia, eikä sen kansalaisia enää pidetä maahanmuuttajina, vaikka aikanaan he olivat monen mielestä muukalaisia ja kotouttamiskelvottomia. Heidän jäsenyytensä lujitti koko EU:ta. Samalla tavoin itäeurooppalaiset ovat nyt EU:n täysivaltaisia jäseniä.

Viimeisten 50 vuoden ajan maahanmuuttajat olivat kuitenkin etulyöntiasemassa nykyisiin maahanmuuttajiin nähden: suurin osa heistä oli kotoisin maista, joiden suunnitelmissa oli unionin jäsenyys lähitulevaisuudessa.

Ehkä kannattaisikin ajatella, että nämä yli 40 miljoonaa ulkomaalaissyntyistä kansalaista ovat EU:n 26:s ja viidenneksi suurin jäsenvaltio. Voisimmekin kysyä, sitoudummeko tämän väestön kotouttamiseen tähtääviin toimiin yhtä voimakkaasti kuin liittymistä valmistelevien maiden EU-jäsenyyteen. Onnistunut kotouttaminen edellyttää huomattavaa inhimillisten ja taloudellisten resurssien sitomista. Meidän on myös tutkittava unionitason ja kansainvälisiä käytäntöjä, joilla voidaan ratkaisevasti edistää maahanmuuttajien onnistunutta kotouttamista. Lisäksi tällaisten ajatusten tehokkaaseen levittämiseen on suunnattava moninkertaisesti enemmän varoja.

Kenties kaikkein tärkein maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvä kysymys onkin lopulta se, jota käsitellään kaikkein vähiten: millaiseen yhteiskuntaan haluamme ihmisten kotoutuvan? Olennaisin syy Euroopan maahanmuuttajien kotouttamiseen on se, että sen laiminlyöminen on vastoin unionin perusihanteita ja -periaatteita. Liian usein suhtaudumme maahanmuuttajiin ahdasmielisesti, itsekeskeisesti, ennakkoluuloisesti ja taantumuksellisesti. Yhteiskunnissamme nämä piirteet vieläpä hyväksytään.

Kotouttamiseen tarvitaan sekä kotouttajia että kotoutettavia. Tästä syystä maahanmuuttajien kotouttaminen edellyttää meiltä halua hyväksyä ja kotouttaa mahanmuuttajat. Niinpä sijoittumisprosessia on ohjattava toimilla, joilla vaikutetaan sekä maahanmuuttajien että vastaanottavien yhteiskuntien käyttäytymiseen ja valjastetaan kaikkien osapuolten resursseja toimien tehokkaaseen toteuttamiseen.

II. EU:n kotouttamistoiminnan perusteet

Miksi EU:n pitäisi osallistua maahanmuuttajien kotouttamiseen? Siksi, että onnistuneiden kotouttamistoimien laiminlyönti yksittäisessä jäsenvaltiossa saattaa vaikuttaa haitallisesti koko unioniin.

- Maahanmuuttajien vajaatyöllisyys ei heikennä ainoastaan yksittäisten valtioiden vaan myös koko unionin taloutta.
- Jos talouksiemme tarvitsemat pitkälle ja vähemmän koulutetut työntekijät havaitsevat EU:n suhtautuvan heihin torjuvasti, he voivat ajautua harmaaseen talouteen tai siirtyä EU:n taloudellisiin kilpailijamaihin.
- Tehokkaiden kotouttamistoimien puute voi synnyttää kielteisiä käsityksiä ja stereotypioita maahanmuuttajista ja johtaa vastaavasti defensiiviseen maahanmuuttopolitiikkaan.
- Kansalaisten tuntema pelko voi heikentää ihmisarvon kunnioittamista, vapautta, demokratiaa, tasa-arvoa, oikeusvaltion periaatteita ja ihmisoikeuksien noudattamista, vähemmistöjen oikeudet mukaan luettuina.
- Äärimmillään vieraantuminen saattaa johtaa asenteiden jyrkentymiseen, mikä voi vaarantaa turvallisuudentunteen koko EU:ssa.
- Kotouttamattomia maahanmuuttajia koskevat kielteiset stereotypiat voivat horjuttaa unionin onnistunutta laajentumista.

Edellä esiin tuoduista seikoista huolimatta unionia on jo pitkään lamauttanut yleinen ajattelutapa, jonka mukaan "kotouttaminen on paikallista". Kotouttamisaloitteet toteutetaan tietenkin paikallisesti. Tietyn asuinalueen koulut, yhdistykset, yritykset sekä uskonnolliset ja muut yhteisöt työskentelevät uutterasti saattaessaan yhteen uudet tulokkaat ja syntyperäiset kansalaiset yhteisöjä kehittävillä ja elämänlaatua parantavilla tavoilla. Kotouttamisen vaikutukset ovat kuitenkin globaaleja varsinkin silloin, kun siinä epäonnistutaan.

Vaikka paikallisten, alueellisten ja kansallisten viranomaisten on päätettävä konkreettisten kotouttamistoimenpiteiden toteuttamisesta, jäsenvaltioiden on noudatettava tehokkaita kotouttamisstrategioita, joiden tulokset ovat koko unionin edun mukaisia. Juuri näiden tulosten seurannassa EU:n toimielimet voivat, ja niiden täytyykin, olla paljon aktiivisempia ja ennen kaikkea tehokkaampia.

III. Aiemmat ja tulevat toimet – Esittelijän suositukset

EU:n aiemmat puheenjohtajavaltiot ja Euroopan komissio ovat tehneet paljon ihailtavaa työtä kotouttamispolitiikan edistämiseksi. EU:n toimien täytäntöönpano on silti kaiken kaikkiaan ollut selvästi riittämätöntä – jopa sillä erittäin suppealla alalla, joka kuuluu komission toimivaltaan. Kaksi esimerkkiä korostaa tätä seikkaa: ensinnäkään vuonna 2003 kovaäänisesti rummutettua Euroopan muuttoliikkeiden seurantakeskusta ei ole vieläkään perustettu. Toiseksi Eurooppa-neuvosto antoi komission tehtäväksi laatia muuttoliikettä ja kotouttamista koskevan *vuosiraportin*, jonka ensimmäinen painos ilmestyi ajallaan kesäkuussa 2004[1], mutta huhtikuussa 2006 toinen painos on edelleen ilmestymättä.

Vuonna 2006 ja sen jälkeen Euroopan komissiolla ja muilla EU:n toimielimillä on monia poikkeuksellisen hyviä tilaisuuksia vaikuttaa maahanmuuttajien kotouttamiseen. Niitä on hyödynnettävä ja kehitettävä, jotta niistä saataisiin paras mahdollinen teho.

Ennen unionin huomiota ja resursseja vaativien uusien hankkeiden käynnistämistä on kuitenkin oleellista varmistaa maahanmuuttajien kotouttamiseen vaikuttavien nykyisten direktiivien tehokas täytäntöönpano. Komissiolla on velvollisuus seurata paljon tiiviimmin sekä kotouttamiseen liittyvien direktiivien täytäntöönpanoa että niiden hallintokäytäntöjen tehokkuutta, joilla asiaa koskevaa lainsäädäntöä sovelletaan maahanmuuttajien jokapäiväiseen elämään.

Kenties kaikkein merkittävin uusista aloitteista on hiljattain suunniteltu kolmansien maiden kansalaisten kotouttamista koskeva eurooppalainen rahasto. Tässä mietinnössä kehotetaan komissiota jakamaan EU:n uuden kotouttamisrahaston varoja kuuden periaatteen mukaisesti:

a. Yhden vuotuisen yhteyspisteen on päätettävä jaettavat summat; vuosittaisia investointeja on suunnattava muun muassa sellaisille aloille kuin syntyperäisten kansalaisten ja maahanmuuttajien välisen työllisyyseron pienentäminen, maahanmuuttajien koulutustuloksen parantaminen, naisten koulutus- ja työllistymismahdollisuuksien edistäminen, kieli- ja perehdyttämisohjelmat sekä maahanmuuttajien poliittisen osallistumisen lisääminen.
b. Rahastovaroilla on edistettävä aloitteita, joita on parhaat mahdollisuudet soveltaa yleisesti koko unionin alueella.
c. Komission on vuosittain osoitettava kohtuullinen ja tarkasti määritelty osuus

[1] KOM(2004)0508.

rahastovaroista kustantaakseen riippumattomien asiantuntijoiden arviot komission rahoittamien ohjelmien tehokkuudesta.

d. Asiantuntijoiden nimettyä lupaavat ohjelmat näiden ohjelmien levittäminen ja mukauttaminen muiden jäsenvaltioiden sekä niiden kaupunkien ja paikallisviranomaisten käyttöön on välittömästi asetettava etusijalle.

e. Jäsenvaltioiden aloitteita kotouttamistoimien koordinoimiseksi ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseksi on tuettava.

f. Rahoitusta on ensisijaisesti myönnettävä uusiin tulokkaisiin kohdennetuille ohjelmille. Sitä on kuitenkin annettava myös maahanmuuttajien toisen ja kolmannen sukupolven jälkeläisiin kohdennetuille ohjelmille.

Komission äskettäin julkistaman "Laillista maahanmuuttoa koskevan toimintapoliittisen suunnitelman" mukaisesti on myös ratkaisevan tärkeää laatia yleinen laillista maahanmuuttoa koskeva puitedirektiivi sekä direktiivejä, joilla parannetaan unionin kykyä houkutella korkeasti koulutettuja maahanmuuttajia, kausityöntekijöitä ja harjoittelijoita. Tällä suunnitelmalla edistetään merkittävästi maahanmuuton ja kotouttamisen välisen tiiviin kytköksen ja niiden keskinäisen riippuvuuden tunnustamista. Suunnitelman konkreettisen toteutuksen on oltava paljon selkeämpi, ja siinä on tunnustettava lukuisten maahanmuuttajaryhmien hyvin erilaiset kotouttamistarpeet.

Samaan aikaan komissio on myös ilmoittanut perustavansa Internetiin mallisivuston levittääkseen maahanmuuttoa koskevia parhaita käytäntöjä. Vaikka tällainen sivusto onkin tärkeä, komission on toteutettava paljon kauaskantoisempia toimia parhaiden käytäntöjen nimeämiseksi, analysoimiseksi ja edistämiseksi, ja sen on toteutettava niitä kiireesti kaikilla keskeisillä aloilla (kuten kielikoulutus, asuminen, yleissivistävä koulutus, tiedotusvälineet ja kulttuurien välinen vuoropuhelu).

On myös elintärkeää uudistaa komission ja jäsenvaltioiden viranomaisten maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyviä hallintokäytäntöjä. Niinpä mietinnössä kehotetaan komissiota selkeyttämään, kehittämään ja koordinoimaan pääosastoille kuuluvia kotouttamistehtäviä myös käynnistämällä uudelleen pääosastojen välisen kotouttamista käsittelevän työryhmän ja rajaamalla tarkasti kunkin pääosaston kotouttamiseen liittyvät vastuualueet. Lisäksi siinä kehotetaan toteuttamaan toimia uuden kotouttamisrahaston ja Euroopan sosiaalirahaston keskinäisen täydentävyyden edistämiseksi.

Mietinnössä kehotetaan jäsenvaltioita antamaan vastuu maahanmuuttajien kotouttamistoimien valvonnasta vain yhdelle ministerille ja varmistamaan toimien yhdenmukaisuus kaikilla hallintotasoilla ja kaikissa sidosryhmissä. Lisäksi niitä kehotetaan harkitsemaan kotouttamisasioista vastaavan valtuutetun tai kotouttamisasiamiehen nimittämistä valvomaan toimien täytäntöönpanoa, levittämään tietoa ja ajamaan maahanmuuttajien kanteita.

Varteenotettavan kotouttamispolitiikan suunnittelu edellyttää maahanmuuttajien aktiivista osallistumista. Tätä varten mietinnössä kehotetaan komissiota perustamaan uskonnollisista johtajista, asiantuntijoista ja ennen kaikkea maahanmuuttajista koostuva pysyvä kontaktiryhmä opastamaan komissiota kaikissa kotouttamiseen liittyvistä toimissa.

Lopuksi on tärkeää korostaa sitä, että ylivoimaisesti paras kotouttamiskeino on esteetön väylä kansalaisuuden saamiseen. Vaikka kansalaisoikeudet kuuluvatkin jäsenvaltioiden riippumattomaan päätösvaltaan, on kehitettävä komission tukemaa "yhteiskunnan kansalaisuuden" käsitettä: vankkaa oikeuksista ja velvollisuuksista koostuvaa

kokonaisratkaisua, joka voisi edeltää kansalaisuutta. Mietinnössä kehotetaan jäsenvaltioita edistämään maahanmuuttajien osallistumista politiikkaan ja torjumaan heidän poliittista ja yhteiskunnallista eristymistään muun muassa selvittämällä keinoja myöntää pitkään oleskelleille maahanmuuttajille äänioikeus paikallis- ja kunnallisvaaleissa, ottamalla käyttöön avoimia, inhimillisiä, nopeita ja järkeviä menettelyitä pitkään oleskelleen henkilön aseman ja kansalaisoikeuksien myöntämiseksi pitkään oleskelleille maahanmuuttajille ja heidän lapsilleen sekä kehottamalla poliittisia puolueita, ammattiyhdistyksiä ja jäsenvaltioiden koko kansalaisyhteiskuntaa ottamaan maahanmuuttajat täysivaltaisiksi jäseniksi järjestelmänsä kaikilla tasoilla.